

## Рецензия

**От проф. Румян Петков Христов ДН за материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната ДЛЪЖНОСТ "професор" в област на висше образование; професионално направление 7.6. Спорт; специалност "Плуване" за нуждите на катедра „Водни спортове“.**

В конкурса за „професор“, обявен в ДВ, бр.46 от 09.06.2017 г., и в сайта на Национална спортна академия (НСА) „Васил Левски“ за нуждите на катедра „Водни спортове“ към факултет „КТСА“ при НСА „Васил Левски“ в който участва единствен кандидат-доцент Николай Кирилов Изов, доктор, .

### 1. Общо представяне на процедурата

За участието в конкурса по направена проверка и Решения на комисия формирана на основание заповед на Ректора на НСА № ЗП - 1228/29.06.2017г. и отразени в СЛ-3097/04.09.2017 г., кандидата доц. Николай Изов е представил обединени в 14 позиции пълен комплект материали и документи на хартиен и електронен носител за заемане на академичната длъжност "професор".

По извършени от нас анализ и оценка същите са в съответствие с Чл.3 ал. 1 и 2 от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и чл.20 ал.1 и ал.2 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съобразно решение на Академичния и Факултен съвет на НСА „Васил Левски“ от 12.11.2015 г., протокол №28 от Условията и реда за заемане на академичната длъжност "професор" и включват: - заявление; автобиография; наукометрични данни; диплома за висше образование и приложението към нея — в копие от тях; диплом за научна степен „Доктор“ в копие; свидетелство за научно звание "доцент" в копие; удостоверение за професионален стаж по специалността; списък на публикации и други научно-приложни разработки - общо и на представените за участие в конкурса; авторска справка за приносяния характер на трудовете; справка за цитиранията; медицинско свидетелство, удостоверяващо психичното и физическо здраве в копие; комплект научни трудове за участие в конкурса; копие от обявата в „Държавен вестник“.

Кандидата е спазил коректно изискванията за участие в конкурса:

1.1 Има научно-образователна степен "доктор"; 1.2. Заемал е академичната длъжност „доцент“ в НСА "В.Левски" от 22.08.2005г.-т.е. повече от пет години, като е бил щатен преподавател в НСА "Васил Левски". 1.3. Представил е публикувани три монографични труда и равностойни публикации в специализирани научни издания, които не повтарят представените за придобиване на научни степени „доктор“, и за заемане на академична длъжност „доцент“; 1.4. Представил е други оригинални научноизследователски трудове, публикации и професионални постижения, които се оценяват по съвкупност; 1.5. Не е навършил 65-годишна възраст; 1.6. Не е с удължен трудов договор по реда на ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби от ЗРАСРБ.

Направената проверка и анализи на документите доказват, че кандидата е спазил коректно всички административни изисквания по хода и процедурите свързани с Конкурса.

## **2. Биографични данни**

Доц.Николай Изов, доктор, е роден на 22.09.1958 г. в гр.София. Още от детските си години е състезател по плуване в ЦСКА и отбива редовната си военна служба в АШВСМ „Чавдар“.

Завършва висше образование с ОКС „Магистър“ във ВИФ "Г.Димитров", сега НСА "Васил Левски", през 1982 г. с първа квалификация „Треньор по плуване“ и втора "Учител по физическо възпитание".

Кандидата има над 33 годишна професионална дейност, която започва от 1982 г.в УСШ-гр.София, а от 1984 г. до момента е редовен преподавател във НСА "Васил Левски", където първоначално е назначен след спечелен конкурс като „асистент“ по плуване в катедра „Водни спортове“, след това „старши асистент“, от 1992 - „главен асистент“. През 2000 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност 05.07.05. "Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)", а през 2005 г. получава научното звание "Доцент".

Доц. Н.Изов води лекции, упражнения и практически занимания по плуване от 1983 година. Характерно за него е, че след 2004 година до днес той се насочва към управление и актуализиране на учебен процес както следва – 2001-2008 отговаря за учебния процес и учебните



планове в катедра „Водни спортове“; 2008-2012 като декан на ФКТТСА е в основата на актуализирането на обучението в този факултет; От 2012 до днес е Зам. ректор по учебната работа на НСА „Васил Левски“ и отговаря пряко за учебния процес в академията, участва в всички акредитации на учебни програми в академията, както и международни научни и образователни проекти.

Освен учебно-организационната дейност, Изов работи активно и в научно-изследователската като е автор и съавтор на 63 труда, както следва: монографии-4 брой; научни публикации 59 броя, с импакт фактор и в реферирани бази – 3 броя; отпечатани научни доклади- 19 броя; учебници и учебни пособия – 13 броя. До датата на конкурса е научен ръководител на успешно защитили 3-ма докторанти като пред защита са още 2 докторанта, ръководи 14 дипломни работи на студенти в бакалавърска и магистърска степени. Участвал е в два научноизследователски проекта и в девет образователни проекта от които 3 европейски и международни.

През посочените периоди доц.Николай Изов е осъществявал и редица обществени дейности в различни организации. От 2006 до днес е член на Националната комисия по водно спасяване и зам. председател на Столичната организация на БЧК. От 2012 г. до днес е член комисията по олимпийска солидарност към БОК, а от 2009 до 2013 член комисията по Параолимпийски спорт към БОК. Член е на „Експертния съвет по физическо възпитание и спорт“ към ММС. Награждаван е многократно с отличия на БЧК, като е носител на званието „Заслужил деятел на БЧК“.

Кандидата е преподавател с много задълбочени професионални компетенции, владее руски и немски езици , има отлични комуникативни способности, общува по най-добър начин със студентите, работи в екип с колегите си и изпълнява професионалните си задължения с високо чувство на отговорност за което е награден през 2012 година с плакет за принос в развитието на Академията (НСА).

Представените биографични данни аргументирано формират обобщението и оценката ни, че доц. Николай Изов доктор, е висококвалифициран спортен специалист, пример за спортен педагог и университетски преподавател, както и мениджър в областта на управлението и координацията на научно-учебни програми.

### 3. Характеристика и оценки на учебно-педагогическата дейности на кандидата

Доц. Н.Изов, доктор има до настоящия момент 33 години трудов стаж като редовен университетски преподавател. Неговият общ годишен хорариум за учебната 2015/2016 г. е 751 ч., от които аудиторна 490 ч. и извънаудиторна заетост 261 ч., което е преизпълнение на приетия хорариум. Прибавяме още постоянното участие и подготовка на Академичен съвет на НСА, редица експертни съвети и комисии, отговарящ по организацията и провеждането на КСК и КСИ и държавни изпити. По моя информация той има активна дейност в следните направления:

- Член е на АС, РС, ръководи библиотечен съвет, участва в стопански съвет и при отсъствие на Ректора на НСА поема отговорностите на Ректор. Оперативно участва в провеждането на големи научни международни форуми и мероприятия провеждани от НСА. /кръгли маси, конференции, конгреси, чествания и др./
- Ръководи и контролира създаването на ежегодния учебен процес и неговия график за провеждане, както и цялата кандидат-студентска кампания.
- Активно участва и допринася за високата оценка дадена от НАОА за програмната акредитация на професионално направление „Обществено здраве“ и специалността „Кинезитерапия“ през 2008г. При проведените последващи институционални и програмни акредитации на НСА „В.Левски“ е основен координатор и действащ ръководител, което създава базата за положителните оценки за цялостната учебна дейност в НСА „В.Левски“.
- През 2013г. е ключова фигура за получаване на положителното решение за отриване на професионално направление „Здравни грижи“ в което се обучават студенти в ОКС „Магистър“.
- Контактите му с български и чуждестранни институции като МОН, МЗ, ММС, ДОАТАП, ЙОК, НАЦИД, Асоциацията на кинезитерапевтите в България и др. изцяло подпомагат въвеждането на професията кинезитерапевт като регулирана професия в Р България през 2014г.
- От 2012г. е председател на Експертен съвет по учебната работа в НСА, където се представя и разглежда цялата учебна документация за всяка специалност, която съдържа



квалификационна характеристика по степени на образованието, учебни планове, учебни програми на изучаваните дисциплини. В съвета се разглеждат и актуализират всички правилници и наредби отнасящи се до учебната работа. Експертно се приемат предложенията за създаване на нови специалности – йога, кондиционна подготовка, БПФП, спортно катерене и др.

Посоченото по-горе характеризира кандидата като задълбочен и високо компетентен ръководител и педагог, интегриращ дълги години теоретични знания, методически и организационни подходи с практическа дейност за повишаване нивото на образованието в НСА „Васил Левски“.

Оценяваме неговата професионална дейност като университетски преподавател, с възможно най-висока оценка.

#### **4. Характеристика и оценки на представени материали, научна и научно приложна дейности на кандидата**

Кандидата участва в конкурса за академичната длъжност „Професор“ с; Монография - 3 броя; Публикации - 33 броя; Учебници и Учебно-методични пособия - 11 броя; Учебни програми – по плуване и водно спасяване и др. в качеството си на декан и зам. Ректор.

По вид публикациите могат да бъдат класифицирани както: научни статии - 22 броя; публикувани научни доклади — 11 броя.

От рецензираните трудове откриваме и такива в издания с Импакт-фактор 2 броя и една публикации в реферирана база данни. От докладите 9 са в сборници от международни конференции, а от публикации те също 9 броя са в международни издания. Посоченото, е доказателство за активно участие на кандидата в международни научни форуми, което оценяваме положително.

Още тук в своята рецензия искам да подчертая, че по количествени показатели научно-творческата продукция на доц. Николай Изов, доктор отговаря на изискванията на НСА „В. Левски“ за „професор“.

По качествени показатели представените публикации също така притежават редица научни достойнства и приноси, които ще разгледам в обобщен вид в следните направления:

## ***I. Спортно майсторство***

Преди всичко, тук бих желал да подчертая научните постижения и приноси в монографичния труд - „Тренировъчни натоварвания в спортното плуване“, издаден през 2017 г. в обем от 144 страници структуриран в три основни раздела. Този труд се явява своеобразен израз на многогодишните търсения на автора в областта на контрола на учебно-тренировъчния процес в спорта и в частност, в спортното плуване. Анализирани са и са обобщени утвърдените в тренировъчната практика съвременни системи за структуриране на тренировъчните натоварвания в плувния спорт. Систематизирани са зони на интензивност, като са обвързани с биоенергетичната характеристика на двигателната дейност за този спорт. Аргументирани са компонентите на тренировъчното натоварване и тренировъчните методи необходими за построяване на тренировъчните програми.

Интерес представлява и монографичния труд посветен на една нова посока на спортна наука – ендогенно стимулиране „Стволови клетки – повишаване на двигателните качества при спортисти и възстановяване при травми“. В труда е систематизирана информация за видовете стволови клетки, техните основни характеристики и най-вече неконвенционалните методи, с които може да се постигне значително увеличаване на броя им в организма. Проучването е база в това направление и се надяваме да бъде встъпителна крачка за практическото приложение на стволовите клетки в спорта. Конкретно практическо приложение в спортната дейност е влиянието на различни видове физическо натоварване за увеличаване на стволовите клетки. Този иновативен подход предложен от автора е основа на бъдещи разработки за ендогенно стимулиране на стволовите клетки в организма в областта на спортните постижения и възстановяване след травми.

В останалите научни трудове и публикация касаещи проблема с спортното майсторство в плуване са: установени промените на скоростта на плуването, скоростта и дължината на загребването; връзката между компонентите на състезателната изява и спортните постижения на 100 и 200 метра гръб на финалистите от СП Рим през 2009; анализиран е прираста на постиженията от СП 2001-2003.



## **II. Морфологични характеристики, кинезитерапия в спорта, профилактика**

Приносния характер на трудовете от тази група може да бъде обобщен в:

- ✓ Установена е телесната структура и е определен соматотипа на състезатели от националния и представителните отбори по плуване. Данните от изследванията допринасят за прецизиране на подбора.
- ✓ Оценен е ефектът от плуването и физиотерапията при пациенти в санаториални условия с лумбална дискова болест и мозъчносъдови заболявания.
- ✓ Установено е значението на физическата активност и кинезитерапията при пациенти след транскатетърна клапна имплантация и операции по повод на болки в лумбалния дял на гръбначния стълб.
- ✓ Разгледани са съвременните насоки за въздействие на неврорехабилитацията след мозъчен инсулт и на пулмоналната рехабилитация след хронична обструктивна белодробна болест.
- ✓ Проследен е ефектът на плуването, в сравнителен аспект с кинезитерапия при някои болести като нефролитиаза и затлъстяване, както и неврологични болести и др.

## **III. Превенция на водния травматизъм**

Друга голяма група трудове е посветена на водното спасяване. Проучени и разработени са методологичните основи за оптимизиране на дейността по превенция и в реални условия, като по важни са:

- Структурата и съдържанието на подготовката на спасители в плувни басейни, водни паркове и в открити водни площи и море; Обхванати са принципите за обезопасяване на водни площи и организацията на водноспасителната дейност в тях; личността и ролята на водния спасител, задълженията и отговорностите, свързани с неговата работа; оказване на помощ в различни ситуации, средствата за спасяване, техниката и тактиката на водния спасител, оказването на долекарска помощ.

- Проучени и очертани са основните тенденции, причини и обстоятелства за удавяне, с което се помага за превенцията на удавянията. Анализът на данните за водни инциденти определя географската и демографска страна на проблема.
- Изследван е опитът в организацията на водноспасителната дейност /ВСД/ за открити водни площи в САЩ – структура, изисквания, подготовка, оборудване и т.н. Направени са съществени изводи, основани на задълбочен анализ на ВСД в САЩ, като са обхванати всички аспекти с цел пренасяне на положителния опит в България.

#### **IV. История и образование**

Тази група трудове обхваща исторически и образователни въпроси свързани с развитието на спортната наука.

- В монографичният труд „Развитие на обучението по водни спортове в Национална спортна академия „Васил Левски“ 1942-1973“ е извършен обстоен преглед в развитието на обучението по водни спортове в НСА до изграждане на катедра „Водни спортове“. Анализирано е изграждането на инфраструктурата на центъра за водни спортове в Несебър, с всички аспекти на педагогическа, научна, административна, спортно състезателна и обществена дейност в рамките на НСА. Именно в този ранен период в развитието на обучението по водни спортове фактически се изгражда класическият модел на обучение по водни спортове в НСА, който независимо от последващите промени, и до днес има фундаментално значение за развитие на образователната политика на Академията.
- Установени и представени са нови факти за значението и ролята на Съюза на българските гимнастически дружества „Юнак“ за развитието на водните спортове в България. Анализирани са методиката и техниката на плувните стилове представени в ръководствата на Даниел Бланшу и Панайот



Белев – участник в Първите олимпийски игри в Атина през 1896 г. Материалът е богато илюстриран с автентични снимки.

- Извършен е детайлен анализ на държавните образователни изисквания /ДОИ/ по физическо възпитание и спорт – плуване. Подчертани са положителните страни в изискванията, но са очертани значителни пропуски в структурно-съдържателно и организационно отношение, методически грешки, късното включване на водноспасителния минимум с цел профилактика на водния травматизъм и т.н.
- Проучени и анализирани са тенденциите в европейските образователни политики за професионална подготовка и квалификация по адаптирана физическа активност. Подчертан е приносът на НСА „Васил Левски“ за кадровото осигуряване на специалисти по АФАС в системата на физическото възпитание и спорта в страната, както и активното международно сътрудничество в тази област. Очертани са насоките за развитие на българския модел в контекста на европейското академично пространство.

## **5. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни цитирания)**

Доц. Николай Изов, доктор е представил информационна справка за общо 77 цитирания, като 36 са в дисертации и дипломни работи, 7 — в учебници и 33 — в списания от които 6 в чужбина. Всички са от български автори. Приемаме представеното за автентичност и позитивна оценка на специалистите относно оригиналността на научните трудове на кандидата.

## **6. Критични бележки**

Критичните ни бележки се отнасят до:

- наличие на повторяемост в част от трудовете въпреки, че е коректно отбелязано че повечето от тях са преиздадени.
- По наше виждане, е било целесъобразно да се прибавят в материалите и "Учебни програми", които кандидата е разработил, участвал в колектив или ръководел, като за това се обособи самостоятелен раздел.

## 7. Лични впечатления

Непосредствено и лично познавам кандидата от края на 70-те години на миналия век, т.е. повече от 35 години. Работим съвместно от в областта на университетските учебни и научни проблеми от 25 години. Висококомпетентен спортен специалист, човек със високи морални качества и отговорност, съвременна всеоткривателна култура той умее да общува естествено с всички – студенти, колеги и служители. Убедено изразявам своето становище, че доц. Николай Изов е личност с разностранни достойнства, когото съм оценявал и оценявам най-високо като човек и ръководител.

## 8. Заключение:

На основание на посочените по-горе факти, анализи и оценки правя заключението, че кандидата е дългогодишен и утвърден специалист в областта на образованието и спортно-състезателната дейност по плуване и водно спасяване. Имайки предвид гореизложеното гласувам с „ДА“ и предлагам на уважаемите членове на научното жури, кандидата доцент Николай Кирилов Изов, доктор, да бъде избран за академичната длъжност „професор“ в област на висше образование професионално направление 7.6. Спорт; специалност „Плуване“.

02.11.2017 г.

София

Рецензент:

/проф. Румян Христов, ДН /